

Cauza C-155/21

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

10 martie 2021

Instanța de trimitere:

Svea hovrätt (Suedia)

Data deciziei de trimitere:

1 martie 2021

Apelantă:

Republiken Italien

Intimată:

Athena Investments A/S (fostă Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy dantes Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[...]

CERERE DE DECIZIE PRELIMINARĂ

[...]

Părțile din litigiul principal

Apelantă: Republiken Italien

[...]: [...]

[OR 2]

- Intimată:
1. Athena Investments A/S (fostă Greentech Energy Systems A/S)
[...]
Danemarca
 2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR
[...]
Luxemburg
 3. NovEnergia II Italian Portfolio SA
[...]
Luxemburg
- [...]

[OR 3] Obiectul procedurii și situația de fapt din litigiul principal

Context

1. Între anii 2005 și 2012, Republiken Italien (Republica Italiană, Italia) a adoptat o legislație menită să încurajeze investițiile în energii regenerabile. Prin anumite acte legislative ulterioare, stimulentele financiare au fost eliminate sau restrânse. Acest lucru a fost realizat, mai întâi, prin Legea 91/2014 din 24 iunie 2014 (cunoscută sub denumirea de „Decretul spalma incentivi”).

2. Societatea de investiții daneză Athena Investments A/S, fondul de investiții luxemburghez NovEnergia II Energy Environment (SCA) SICAR și societatea pe acțiuni luxemburgheză NovEnergia II Italian Portfolio SA (denumiți în continuare, împreună, „investitorii”) au efectuat investiții în Italia între anii 2008 și 2013. Investitorilor li s-au acordat stimulente de către societatea italiană de stat GSE prin confirmări scrise și prin acorduri între GSE și operatorii de energie solară în care investitorii au investit. Investitorii erau de părere că, prin faptul că mai întâi a promis și a fost de acord cu stimulentele financiare, iar ulterior le-a eliminat sau le-a restrâns, Italia nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Tratatului privind Carta energiei (denumit în continuare „TCE”) (JO 1998, L 69, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 1, p. 253). În consecință, investitorii au inițiat o procedură de arbitraj împotriva Italiei în fața Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (Institutul de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm, denumit în continuare „CCS”). Procedura s-a desfășurat în conformitate cu Regulamentul de arbitraj al SCC în vigoare la 1 ianuarie 2010. Sentința arbitrală a fost pronunțată la 23 decembrie 2018 [SCC Arbitration V (2015/095)].

3. Ca urmare a pronunțării sentinței arbitrale, Italia a introdus o acțiune în anulare și declarare a invalidității acestei sentințe în fața Svea hovrätt (Curtea de Apel cu sediul în Stockholm, Suedia).

Procedura de arbitraj

4. În luna iulie a anului 2015, investitorii au inițiat o procedură de arbitraj împotriva Italiei potrivit mecanismului de soluționare a litigiilor prevăzut la articolul 26 TCE. Investitorii au susținut că Italia nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 10 alineatul (1) TCE prin faptul că a redus tarifele vamale, printre altele, prin adoptarea Decretului spalma incentivi. Aceștia au solicitat o despăgubire în cuantum total de 26,3 milioane de euro.

5. Cererea investitorilor în cadrul procedurii de arbitraj a fost formulată la 1 aprilie 2016. Italia a depus memoriul în răspuns la 15 septembrie 2016. În memoriul în răspuns, Italia a prezentat o serie de argumente privind competența tribunalului arbitral de a soluționa așa-numitul litigiu din cadrul Uniunii dintre părți, și anume un litigiu între [OR 4], pe de o parte, un investitor dintr-un stat membru al Uniunii și, pe de altă parte, un alt stat membru al Uniunii decât cel al investitorului/investitorilor.

6. La 21 decembrie 2016, Comisia Europeană a depus o cerere de intervenție în procedura de arbitraj. Această cerere a fost admisă, iar scrisoarea *amicus curiae* a Comisiei a fost depusă la 28 aprilie 2017.

7. În sentința arbitrală, tribunalul arbitral s-a declarat competent să soluționeze litigiul (punctele 335-403 din sentința arbitrală). Tribunalul arbitral a considerat că TCE nu prevedea în mod expres o excepție pentru litigiile din cadrul Uniunii. În plus, tribunalul arbitral a arătat că, dacă Uniunea Europeană și statele sale membre ar fi intenționat să excludă astfel de litigii, acest lucru ar fi fost prevăzut în mod expres. Tribunalul arbitral a considerat că Tratatul de la Lisabona nu a modificat aplicarea TCE între statele membre ale Uniunii. Potrivit tribunalului arbitral, nici nu exista vreun conflict între TCE și articolul 344 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și, prin urmare, nu exista niciun conflict între TCE și dreptul Uniunii. Tribunalul arbitral a constatat că litigiul nu privea interpretarea sau aplicarea tratatelor Uniunii, ci drepturile și obligațiile care decurg din TCE.

8. În ceea ce privește Hotărârea din 6 martie 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158, denumită în continuare „Hotărârea Achmea”), tribunalul arbitral a statuat că această hotărâre nu excludea competența sa de a soluționa litigiul, în special întrucât TCE nu reprezenta un acord bilateral de investiții între două state membre ale Uniunii. Potrivit tribunalului arbitral, clauza de alegere a legii aplicabile prevăzută la articolul 26 alineatul (6) TCE, care făcea trimitere la dreptul internațional, nu putea fi considerată ca incluzând dreptul Uniunii. În consecință, tribunalul arbitral a considerat că nu interpreta și nici nu aplica dreptul Uniunii în cadrul prezentului litigiu. În plus, tribunalul arbitral a considerat că

faptul că Uniunea a aderat la TCE trebuie interpretat în sensul că TCE nu poate fi considerat un „acord între statele membre” și că, prin urmare, Hotărârea Achmea nu putea fi aplicată acestui tratat. Pe fond, tribunalul arbitral a constatat că Italia nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul TCE și a acordat despăgubiri investitorilor în cuantum de 11,9 milioane de euro, majorate cu dobânzi și cheltuieli de arbitraj.

[OR 5] Acțiunea în anulare și declararea invalidității sentinței arbitrale în fața Svea hovrätt

Concluziile prezentate de Italia, motivele de apel și anumite argumente juridice

9. Italia solicită ca hovrätten (Curtea de Apel) să desființeze sau să declare invaliditatea sentinței arbitrale. În susținerea acțiunii formulate, Italia a invocat în principal argumentele următoare. Sentința arbitrală trebuie anulată în măsura în care nu face obiectul unei convenții de arbitraj valide între părți. Investitorii și Italia nu ar fi avut posibilitatea de a încheia o convenție de arbitraj valide în temeiul articolului 26 TCE, din moment ce această dispoziție nu poate fi interpretată în sensul că privește un litigiu în cadrul Uniunii. Dacă, în caz de interpretare, ar trebui să se considere că articolul 26 TCE vizează litigiile în cadrul Uniunii, clauza compromisorie care figurează la articolul 26 TCE ar fi, în orice caz, incompatibilă cu dreptul Uniunii. Articolul 4 alineatul (3) și articolul 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), precum și articolele 267 și 344 TFUE se opun clauzei compromisorii prevăzute la articolul 26 TCE între statele membre. Prin urmare, aceasta nu ar fi aplicabilă și nici validă în litigiile în cadrul Uniunii. Nu ar exista, așadar, nicio propunere validă care să poată servi drept temei pentru o convenție de arbitraj validă. Împrejurarea că Uniunea Europeană este parte la TCE nu modifică această apreciere. Prin urmare, nu ar fi fost încheiată nicio convenție de arbitraj validă între Italia și investitori.

10. Italia susține că sentința arbitrală este invalidă în măsura în care presupune examinarea unor probleme care, potrivit dreptului suedez, nu pot fi soluționate prin arbitraj. Curtea a statuat că litigiile în cadrul Uniunii cu privire la investiții nu pot fi soluționate prin arbitraj, nici în prealabil, nici în momentul în care acestea au survenit. Există, așadar, o limitare de natură juridică, în speță, prevăzută la articolele 267 și 344 TFUE, precum și la articolul 4 alineatul (3) și la articolul 19 TUE. Prin urmare, ar exista un obstacol de natură procedurală având un caracter obligatoriu. Aceste litigii nu ar putea fi supuse arbitrajului, iar o sentință arbitrală pronunțată în cadrul unui astfel de litigiu ar fi invalidă. Litigiile în cadrul Uniunii s-ar situa în afara domeniului arbitrajului și ca urmare a faptului că afectează într-o mare măsură interesele publice. Conservarea caracteristicilor proprii dreptului Uniunii și ale autonomiei sale constituie un interes public de natură să excludă litigiul din domeniul de aplicare al arbitrajului.

11. Sentința arbitrală sau modul de elaborare a acesteia ar fi vădit incompatibile cu ordinea publică suedeză. Normele dreptului Uniunii în discuție în prezenta

cauză sunt norme și principii fundamentale care constituie fundamentul ordinii juridice a Uniunii. Sentința arbitrală se întemeiază pe o convenție de arbitraj despre care se pretinde că ar fi fost încheiată în temeiul unei clauze compromisorii care, potrivit dispozițiilor fundamentale de drept al Uniunii, este invalidă. Cu toate acestea, tribunalul arbitral s-a declarat competent să [OR 6] soluționeze litigiul. Prin urmare, sentința arbitrală ar fi vădit incompatibilă cu ordinea publică suedeză, atât în sine, cât și ca rezultat al modului în care a fost elaborată.

12. Italia nu și-a pierdut dreptul de a pretinde inexistența unui convenții de arbitraj valide pentru motivul că acea clauză compromisorie prevăzută la articolul 26 TCE este contrară dreptului Uniunii și, prin urmare, nu este aplicabilă sau, în subsidiar, este invalidă. În memoriul în răspuns depus în cadrul procedurii de arbitraj, Italia invocase deja necompetența tribunalului arbitral, în special ca urmare a faptului că acea clauză compromisorie prevăzută la articolul 26 TCE ar fi contrară dreptului Uniunii (dacă se consideră că s-ar aplica litigiilor în cadrul Uniunii). Ulterior, Italia și-a menținut și și-a precizat această critică în cursul procedurii de arbitraj (făcând trimitere, printre altele, la Hotărârea Achmea și la problema inaplicabilității și a invalidității propunerii de arbitraj prevăzute la articolul 26 TCE). În niciun moment al procedurii de arbitraj investitorii nu au ridicat obiecții cu privire la caracterul tardiv al plângerii, ci, dimpotrivă, au răspuns pe fond la această critică și s-au declarat de acord cu faptul că aceasta trebuie examinată.

13. Anularea sau declararea invalidității sentinței arbitrale nu ar încălca principiul proporționalității prevăzut de dreptul Uniunii.

Cererea investitorilor, motivul de opoziție și anumite argumente juridice

14. Investitorii au contestat cererile Italiei. În susținerea contestației lor, ei se întemeiază pe următoarele argumente. Articolul 26 TCE conține o propunere de arbitraj validă și cu forță juridică obligatorie din partea tuturor statelor TCE pentru investitorii din toate celelalte state părți semnatare ale TCE. Nici modul de redactare a articolului 26 TCE și nici contextul său nu susțin excluderea litigiilor în cadrul Uniunii din mecanismul de soluționare a litigiilor prevăzut de TCE. Propunerea formulată la articolul 26 TCE este validă. Motivul de anulare invocat de Italia este nefondat, întrucât aplicabilitatea articolului 26 TCE, inclusiv propunerea de arbitraj, este guvernată de dreptul internațional public, iar nu de dreptul Uniunii. Chiar dacă dreptul Uniunii ar fi aplicabil, articolul 26 TCE nu ar fi contrar dreptului Uniunii, care include Hotărârea Achmea. TCE este un tratat multilateral încheiat de statele membre ale Uniunii, țările terțe și Uniunea Europeană însăși. Dreptul Uniunii nu este dreptul material aplicabil în cadrul unei proceduri desfășurate în temeiul TCE. În cazul unui conflict între prevederile Tratatului de la Lisabona și cele ale TCE, prevederile TCE primează în conformitate cu articolul 16 din acesta.

15. Sentința arbitrală nu include o examinare a unei probleme care, potrivit dreptului suedez, nu ar putea fi soluționată prin arbitraj. Părțile ar fi putut

soluționa litigiul dintre ele, și anume problema despăgubirii pentru încălcarea dispozițiilor contractuale săvârșită de Italia, pe cale amiabilă. Prin urmare, problemele pot fi examinate în cadrul arbitrajului [OR 7]. Un tribunal arbitral chemat să soluționeze un litigiu în temeiul TCE nu poate aplica dreptul Uniunii.

16. În ipoteza în care conținutul material al unei sentințe arbitrale sau al procedurii de arbitraj care conduce la sentința arbitrală ar fi contrar ordinii publice suedeze, care cuprinde anumite dispoziții fundamentale de drept al Uniunii, sentința arbitrală ar putea fi anulată ca fiind vădit contrară ordinii publice suedeze. Nici sentința arbitrală și nici modul de elaborare a acesteia nu ar fi vădit contrare ordinii publice suedeze.

17. Italia și-a pierdut dreptul de a pretinde că propunerea formulată la articolul 26 din Tratatul CE este invalidă. În cursul procedurii de arbitraj, Italia a susținut doar că articolul 26 TCE trebuia interpretat în sensul că se opune unei propuneri de arbitraj formulate de un stat membru al Uniunii unui investitor dintr-un alt stat membru al Uniunii. Prezentul motiv formulat de Italia, inexistența unei convenții de arbitraj valide pentru motivul că propunerea în temeiul articolului 26 TCE ar trebui considerată invalidă întrucât încalcă dreptul Uniunii, nu a fost invocat de statul italian în cursul procedurii de arbitraj.

18. Anularea sau declararea invalidității sentinței arbitrale în temeiul dreptului Uniunii ar fi contrară principiului proporționalității. În cazul în care sentința arbitrală ar urma să fie anulată în temeiul dreptului Uniunii, investitorii ar suferi un prejudiciu grav, iar Italia ar fi recompensată pentru faptul că a încheiat un tratat internațional (pe care l-a încheiat și Uniunea însăși și pe care investitorii s-au bazat) cu încălcarea obligațiilor care revin statului italian în temeiul dreptului Uniunii.

Dispozițiile pertinente din dreptul suedez și din dreptul Uniunii

Skiljeförfarandelagen

19. Potrivit articolului 1 primul paragraf din lagen (1999: 116) om skiljeförfarande [Legea (1999:116) privind procedura de arbitraj, denumită în continuare „SFL”), judecarea litigiilor pe care părțile le pot soluționa pe cale amiabilă poate fi încredințată, prin acordul lor, unuia sau mai multor arbitri. Primul paragraf are următorul conținut:

„Articolul 1 Judecarea litigiilor pe care părțile le pot soluționa pe cale amiabilă poate fi încredințată, prin acordul lor, unuia sau mai multor arbitri. Acest acord poate face referire la litigii viitoare cu privire la un raport juridic stabilit prin convenție. Litigiul poate fi legat de apariția unei situații specifice.

[...]”.

20. Procedura de arbitraj se întemeiază pe convenția de arbitraj. Convenția se întemeiază pe posibilitatea părților de a încheia o tranzacție cu privire la obiectul litigiului. De asemenea, din norme juridice speciale poate rezulta că un litigiu care are ca obiect o anumită problemă nu poate fi soluționat prin arbitraj. [...]

[OR 8] 21. O sentință arbitrală este invalidă în cazul în care presupune examinarea unei probleme care, potrivit dreptului suedez, nu poate fi soluționată prin arbitraj (articolul 33 primul paragraf punctul 1 din SFL). O sentință arbitrală este de asemenea invalidă în cazul în care sentința arbitrală sau modul său de elaborare contravin în mod vădit ordinii publice din Suedia (articolul 33 primul paragraf punctul 2). Aceste părți ale articolului 33 din SFL au următorul cuprins:

„Articolul 33 O sentință arbitrală este invalidă:

1. în cazul în care presupune examinarea unei probleme care, potrivit dreptului suedez, nu poate fi soluționată prin arbitraj;
2. în cazul în care sentința arbitrală sau modul său de elaborare sunt vădit contrare ordinii publice din Suedia sau

[...]”.

22. Instanța are obligația să ia în considerare din oficiu motivele de nulitate.

23. Potrivit articolului 34 primul paragraf punctul 1 din SFL, o sentință arbitrală atacată de una dintre părți este anulată, în tot sau în parte, în cazul în care nu se întemeiază pe o convenție de arbitraj validă încheiată între părți. În această privință, o parte nu are dreptul să invoce un fapt de care, prin participarea fără obiecții sau în orice alt mod la procedură, trebuie să se considere că a renunțat să se prevaleze (articolul 34 al doilea paragraf). Părțile relevante ale articolului 34 din SFL au următorul cuprins:

„Articolul 34 O sentință arbitrală care nu poate fi atacată în temeiul articolului 36 este anulată, în tot sau în parte, ca urmare a introducerii unei căi de atac de una dintre părți:

1. în cazul în care nu se întemeiază pe o convenție de arbitraj validă încheiată între părți;

[...]

O parte nu are dreptul să invoce un fapt de care, prin participarea fără obiecții sau în orice alt mod la procedură, trebuie să se considere că a renunțat să se prevaleze. Prin simplul fapt că o parte a desemnat un arbitru, nu se consideră că a acceptat competența arbitrului de a se pronunța cu privire la problema supusă soluționării.

[...]”

24. Norma prevăzută la articolul 34 al doilea paragraf din SFL nu se opune invocării de către o parte a faptului în cauză în susținerea invalidității în temeiul articolului 33.

Tratatul privind Carta energiei (TCE)

TCE a fost semnat la 17 decembrie 1994, printre altele, de Comunitățile Europene [(CE)], Italia, Danemarca, Luxemburg și un număr de țări terțe care nu sunt membre ale [...] Comunităților Europene [...]. La ora actuală, peste 50 de state sau organizații internaționale, precum Uniunea Europeană și Euratom, sunt părți contractante. Între timp, Italia a părăsit TCE, însă este cert că această împrejurare nu afectează litigiul dintre părți. Tratatul privind Carta energiei a intrat în vigoare în Comunitățile Europene la 16 aprilie 1998 (a se vedea Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 privind [OR 9] încheierea de către Comunitățile Europene a Tratatului privind Carta energiei și a Protocolului la Carta energiei privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu (JO 1998, L 69, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 1, p. 253).

26. TCE este, așadar, un acord multilateral de cooperare în domeniul energiei. Tratatul conține dispoziții care urmăresc promovarea accesului pe piețele internaționale de energie în termeni comerciali și dezvoltarea unei piețe deschise și competitive pentru echipamente și produse energetice. Tratatul conține, printre altele, următoarele dispoziții, reproduse în continuare în traducere [în limba română] (a se vedea JO 1998, L 69, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 1, p. 253 [...]).

27. Articolul 26 stabilește normele pentru soluționarea litigiilor în materie de investiții între investitorii privați și o parte contractantă.

„Articolul 26: Soluționarea litigiilor între un investitor și o parte contractantă

(1) Litigiile între o parte contractantă și un investitor al unei alte părți contractante privind o investiție a acestuia în regiunea primei părți contractante și care se referă la o pretinsă neîndeplinire a unei obligații a primei părți în conformitate cu partea III sunt soluționate, pe cât posibil, pe cale amiabilă.

(2) În cazul în care astfel de litigii nu pot fi soluționate în conformitate cu dispozițiile alineatului (1) în termen de trei luni de la data la care una dintre părți a solicitat o soluționare pe cale amiabilă, investitorul, parte a litigiului, poate alege să îl prezinte în vederea soluționării:

(a) curții sau tribunalului administrativ al părții contractante, parte a litigiului;

(b) în conformitate cu orice procedură de soluționare a litigiilor aplicabilă, convenită anterior; sau

(c) în conformitate cu următoarele alineate ale prezentului articol.

(3) (a) Sub rezerva literelor (b) și (c), fiecare parte contractantă își dă consimțământul necondiționat pentru supunerea litigiului unei proceduri de arbitraj sau de conciliere internațională în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.

[...]

(4) În cazul în care un investitor alege să prezinte litigiul în vederea soluționării în conformitate cu alineatul (2) litera (c), acesta își dă consimțământul în scris pentru ca litigiul să fie prezentat:

[...]

(c) unei proceduri de arbitraj sub egida Institutului de arbitraj al Camerei de comerț din Stockholm.

[...]

(6) Un tribunal constituit în conformitate cu dispozițiile alineatului (4) decide în problemele litigioase în conformitate cu prezentul tratat și cu normele și principiile aplicabile în dreptul internațional.

[...]

(8) Sentințele arbitrale, care pot include atribuirea de interese, sunt definitive și obligatorii pentru părțile litigiului. Sentințele arbitrale referitoare la o măsură a unei administrații politice sau a unei autorități subnaționale a unei părți contractante în litigiu prevede că partea contractantă poate plăti despăgubiri bănești în locul oricărei alte reparații acordate. Fiecare parte contractantă execută fără întârziere aceste sentințe și ia măsuri pentru aplicarea lor efectivă în regiunea sa.”

[OR 10] 28. Litigiile în temeiul TCE pot fi soluționate, așadar, de instanțele părții contractante sau pot fi supuse arbitrajului în vederea pronunțării unei decizii definitive și cu caracter obligatoriu în conformitate cu TCE și cu normele și principiile aplicabile din dreptul internațional.

29. Articolul 16 reglementează relația cu alte acorduri.

„Articolul 16: Relația cu alte acorduri

În cazul în care două sau mai multe părți contractante au încheiat anterior un acord internațional sau încheie ulterior un acord internațional ale căror dispoziții se referă în ambele cazuri la obiectul părților a III-a sau a V-a din prezentul tratat:

(1) nicio dispoziție dintre cele cuprinse în partea III-a sau în partea a V-a din prezentul tratat nu se poate interpreta ca derogând de la dispozițiile acestui alt acord sau de la dreptul de a solicita soluționarea litigiului în această privință în conformitate cu acordul respectiv iar

(2) nicio dispoziție a celui alt acord nu se poate interpreta ca derogând de la dispozițiile părții a III-a sau părții a V-a din prezentul tratat sau de la orice drept de a solicita soluționarea litigiului în această privință în conformitate cu prezentul tratat, în cazul în care oricare dintre aceste dispoziții este mai favorabilă investitorului sau investiției.”

30. Norma de drept material aplicată în principal, în ceea ce privește problemele ridicate în cauza cu care a fost sesizată hovrätten (Curtea de Apel), este articolul 10 alineatul (1) din TCE.

„Articolul 10: Promovarea și protecția investițiilor

(1) Fiecare parte contractantă încurajează și creează, în conformitate cu dispozițiile prezentului tratat, condiții de stabilitate, echitate, favorabile și transparente pentru realizarea de investiții în regiune de către investitorii celorlalte părți contractante. Aceste condiții includ angajamentul de a acorda, în orice moment, investitorilor altor părți contractante un tratament loial și echitabil. Aceste investiții beneficiază, de asemenea, de cea mai constantă protecție și securitate și nici o altă parte contractantă nu va împiedica, în nici un mod, prin măsuri nerezonabile sau discriminatorii, gestionarea, menținerea, folosirea, beneficierea de sau lichidarea acestora. În nici un caz, aceste investiții nu pot fi tratate mai puțin favorabil decât impune dreptul internațional, inclusiv de obligațiile tratatelor. Fiecare parte contractantă respectă obligațiile care îi revin referitor la un investitor sau la investiția unui investitor din orice altă parte contractantă.

[...]”

Prezentarea motivării trimiterii preliminare

31. Litigiul principal ridică problema dacă TCE, care face parte din ordinea juridică a Uniunii, trebuie interpretat în sensul că articolul 26 [din acesta] guvernează și un litigiu între un stat membru al Uniunii și un investitor dintr-un alt stat membru cu privire la o investiție în primul stat membru realizată de acesta din urmă.

32. Mai mult, în ipoteza în care articolul 26 TCE guvernează aceste litigii, se ridică problema dacă dreptul Uniunii se opune unei astfel de interpretări a acestui articol în cadrul unui raport intern al Uniunii sau [OR 11] aplicării sale într-un litigiu în cadrul Uniunii. Principiile și pozițiile dezvoltate de Curte în Hotărârea Achmea își au originea într-un tratat bilateral de investiții aplicabil între două state membre ale Uniunii. TCE este un tratat multilateral de investiții și, spre deosebire

de tratatul bilateral în discuție în cauza Achmea, TCE are mai multe părți contractante care nu sunt sau nu au fost membre ale Uniunii. O altă diferență față de tratatul bilateral constă în faptul că TCE a fost încheiat atât de Comunitățile Europene, devenite Uniunea Europeană, cât și de statele sale membre. În plus, în conformitate cu TCE, un reclamant poate alege între inițierea unei proceduri de arbitraj și sesizarea instanțelor naționale în vederea soluționării litigiilor. În ceea ce privește TCE, Uniunea Europeană a participat, așadar, la crearea acestui tratat și a acceptat mecanismul de soluționare a litigiilor prevăzut la articolul 26 din acesta, prin faptul că este parte la tratatul menționat.

33. În această privință, chiar ținând seama de pozițiile reținute de Curte în Hotărârea Achmea, modul în care trebuie interpretat dreptul Uniunii nu reiese cu claritate și nici nu a fost clarificat.

34. În sfârșit, în cauza cu care a fost sesizată hovrätten (Curtea de Apel) se ridică problema incidenței dreptului Uniunii, în special a principiului supremației dreptului Uniunii și a cerinței efectivității, asupra aplicării normei de decădere prevăzute la articolul 34 al doilea paragraf din SFL, și anume dacă dreptul Uniunii se opune ca o parte la procedura de apel să poată ridica obiecția potrivit căreia modul de elaborare a convenției de arbitraj sau convenția de arbitraj în sine sunt contrare dreptului Uniunii. În această privință, hovrätten (Curtea de Apel) arată că, în cauza T 1569-19, Högsta domstolen (Curtea Supremă, Suedia) a decis să sesizeze Curtea cu o cerere de decizie preliminară și că decizia preliminară a Curții, în măsura în care se poate aprecia la acest moment, poate fi de asemenea relevantă pentru cauza cu care este sesizată hovrätten. În orice caz, în așteptarea unui răspuns din partea Curții, interpretarea dreptului Uniunii în această privință nu este clară și nu a fost clarificată.

35. În aceste condiții, hovrätten (Curtea de Apel) consideră necesar să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară cu privire la toate punctele precedente.

[OR 12] Cererea de decizie preliminară

Hovrätten (Curtea de Apel) solicită Curții ca, printr-o decizie preliminară, să răspundă la următoarele întrebări.

1. TCE trebuie interpretat în sensul că acea clauză compromisorie prevăzută la articolul 26 din tratat, prin care o parte contractantă consimte la arbitrajul internațional cu privire la un litigiu dintre o parte contractantă și un investitor al unei alte părți contractante privind o investiție a acestuia în regiunea primei părți contractante, guvernează și un litigiu între un stat membru al Uniunii Europene, pe de o parte, și un investitor dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, pe de altă parte?

În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

2. Articolul 19 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și articolele 267 și 344 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun clauzei compromisorii prevăzute la articolul 26 TCE sau aplicării acestei clauze în cazul în care un investitor dintr-un stat membru al Uniunii are posibilitatea, în temeiul articolului 26 TCE, în situația unui litigiu privind o investiție realizată în alt stat membru al Uniunii, să inițieze o procedură împotriva acestui din urmă stat membru în fața unui tribunal arbitral, iar acest stat membru are obligația să accepte competența și sentința respectivului tribunal arbitral?

În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare:

3. Dreptul Uniunii, în special principiul supremației dreptului Uniunii și cerința efectivității acestuia, trebuie interpretat în sensul că se opune aplicării unei dispoziții de drept național, cum este articolul 34 al doilea paragraf din SFL, care prevede un termen de decădere, atunci când această aplicare are drept consecință că o parte la procedura de apel nu are posibilitatea de a ridica excepția întemeiată pe lipsa unei convenții de arbitraj valide pentru motivul că acea clauză compromisorie prevăzută la articolul 26 TCE sau propunerea formulată în conformitate cu acest articol este invalidă sau inaplicabilă întrucât este contrară dreptului Uniunii?